

Előfizetési árak:

Égész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpíacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábozott
soronként 5 kr-
számitatnak.

Lesz-e a piarista gimnázium- ból főgimnázium?

Debreczen, november 10.

Ezt kérdezi nov. 7-én kelt cikkekben Kardos Albert tanár ur, ki ezen ügyben mindig nemes érdeklődést tanusított.

Ezt kérdezi vele sok szülő, kik évről-évre várják ezen vajudó ügynek végleges rendezését.

Ezt kérdezi mindenki, ki városunk tanügyi érdekei iránt érzékkel bír.

Ez tehát valóban sokakra nézve érdekes kérdés.

De milyen e kérdésre a válasz?

Kardos Albert ur szerint: Aligha. S hogy sajnálattal írta e választ, azt teljesen elfogadjuk, mert tudjuk, mert ismerjük kiváló, meleg érdeklődését ezen kérdés sorsa iránt.

S éppen, mert ezt tudjuk, a t. cikkiró ur és szélesebb érdekelt körök tájékoztatására és talán megnyugtatóra mi is felvetjük a kérdést, melyet Kardos Albert ur felvetett, de — más választ adunk reá.

Mi azt mondjuk, hogy lesz. Lesz a piarista gimnáziumból főgimnázium. Lesz, ha Isten megsegít, talán rövid idő múlva.

Nagy kérdéseket oly könnyen megoldani nem lehet. Különösen, ha több tényező összhangzatos működéséről van szó. Mindegyiknek megvan a maga álláspontja. Minden álláspont érvényesülni kíván. Minden érvényesítés egy-egy akadályt teremthet. Minden akadály mellőzése munkát, minden munka időt igényel.

De amint ma állanak a dolgok, talán nemsokára várható a végleges rendezés és döntés. Még pedig az előzetes kérdések megoldása után — úgy reméljük — e rendezés általános megelégedésre fog szolgálni és az ügynek teljes sikerére fog vezetni.

Meglehet, hogy tévedünk; meglehet hogy optimismusról vádolnak; de erős bennünk a remény, erős a bizalom, hogy az ügynek fejleményei nekünk fognak igazságot szolgáltatni. Nagy dolgoknak kellene történniök, ha most — a valóban 12-ik órában — kedvezőtlen fordulat állana be. Valóban „előre nem látott akadálynak” kellene közbejönnie, hogy állításunk megegyeztessék.

Nem tisztán egyéni, nem csupán személyi e feltevésünk, ezen állításunk. Mi úgy tudjuk, hogy minden e kérdésben közreműködő tényező teljes jó indulattal és

komoly szándékkal eltelve az ügy sikereit óhajtja és kívánja. Ahol pedig őszinte jóindulat, ahol komoly akarat van, ott megszűnik könnyen minden felmerülő nehézség. Hol volna tehát ok az aggodalomra? Az anyagi eszközök megvannak; mert nézetünk szerint ilyen ügyben nem a tényleges befizetés, hanem a teljes biztosíték a fődolog. Nézetünk szerint nem az a főkérdés, lefizette-e valaki azt, amit felajánlott, hanem az, hogy számíthatunk-e erre biztosan akkor, mikor szükség lesz reá, akkor, mikor minden előzetes kérdés rendezve és tisztázva van? Ha ez a biztosíték megvan, akkor folytathatjuk a tárgyalásokat; folytathatjuk addig, míg teljesen befejeztük; folytathatjuk nyugodtan és biztosan, mert tudjuk, hogy a mikor kell a felajánlott összeg, akkor meg lesz, mihelyt minden előzetes kérdés rendezve és tisztázva van. Vagy pl. minek fizette volna le már 5-6 évvel ezelőtt Szakszó Rezső, akkori prépost ur az általa felajánlott 20,000 frtot, ha akkor a többi hozzájárulás még nem volt biztosítva? Lehet-e ezen összeggel a szóban forgó kérdést megoldani?

Vagy miért folyósította volna e a nagyváradi bibornok püspök

T Á R C Z A.

Aper Agras.

(Elbeszélés.)

— Irta: Galánffy Lajos. —

Van nekem egy unoka hugom, itt lakik a szomszéd vármegyében, ma már boldog menyecske, most is olyan szép, olyan kedves és szellemes, mint lány korában volt, sőt talán szebb, kedvesebb és szellemesebb. Évek hossza sora óta nem néztem a szeme közé, bevallom, szégyenlek elibe kerülni.

Elmondom az okát is, miért.

Siheder koromban lobbott vetett érte keblemben az ifju tűz, a . . . szerelem. Kimonhatatlan rajongtam, epekedtem érte sokáig. Tudomására adtam ezt versben, bokrétaban, hegedűszóban, de mindhiába! — másé lett. Az alatt, míg én a diploma után jártam . . . elesipték előlem . . .

Kerek számban tíz esztendeje annak, hogy ez a história történt, azóta nem láttam unoka hugomat s nem is hiszem, hogy hamar meglássam. Mi türes tagadás! még most is bánt, hogy mellőzve lettem, épen ez okból feléje se

megyek annak a vidéknek, a hol paradicsomot alkotott magának.

Mindig hívogat, hogy a karácsonyi ünnepeket töltsen körükben s velök együtt gyönyörködjem az apró-szentek örömeiben, a kik egyre szaporodnak a háznál.

Brrr; a hátam is borsózik attól a gondolattól, hogy lássam őket.

Soha! soha! inkább elmondom az „Aper agras” történetét.

Hol is hagytam csak? Igen . . .

Abban az időben, mikor én a diplomát hajsoltam Budapesten, botlott be nagynéném házába az én mostani „Friczi” sógorom, a ki a 39-ik ezredben rezervista hadnagy, különben pedig okleveles mérnök volt.

Hogy Friczi ur derék legény, azt hallottam már előbb is; de hogy ilyen hirtelen rohamot intézzen nagynéném háza ellen, arra már mégsem voltam elkészülve.

Egyszer csak jön a hír, hogy hugocskámát eljegyezték. Az eljegyzés napjára esett az én vizsgám is, s kicsibe mult, hogy a vizsgán meg nem buktam. Egy jóakaróm megsugta még aznap este, hogy a vizsgán a régi „leány negyed”

helyett, mindig „leány kezét” emlegettem, s a „hatósági jog” helyet „házassági jog”-ról praelegáltam; egyébként pedig praestanter feleltem. Ezen állítását harmadnap, mikor a kutyabőrt megkaptam, magam is elhittem.

Friczi sógor az esküvő előtt — a mint ezt nekem is megirták — tanulmányi utra kelt. Oda kóborolt egy félévig, bejárta Párizst, Londont, Berlint s a ezirkelem mesterségébe vágó magasabb architekturai dolgokkal bibelődött. Alig jött haza tanulmányi utjából, mindjárt elválasztották megyei főmérnöknek s hetedhét országra szóló bokor ugráló lett belőle. Terveket készített az ujonnan építendő megyei székház és ispotály számára, lejt méretezett, épített. Égett a munka a keze alatt, minden vállalata fényesen sikerült, még házasságával is dupla ternót csinált, kapott egy szép feleséget s feleségével — Bodrog-Keresztur mellett egy kis birtokot, hozzá való uri lakot.

Kell e több ennél.

Mellékesen ide szurom, hogy az én hugocskám leánykorában nagy kertésző volt. Annyi szép és nemes fajú rózsát, virágot, bokrot, a menyit én egykor kis-

ur, Dr. Schlauch L. ő emja az általa felajánlott 150 ezer forintnyi valóban fejedelmi, „igazán közhálára méltó” alapítványát, amit Kardos A. ur is elismeri míg a többi szükséges költség biztosítva nem lett? Még ezen fejedelmi alapítvánnyal sem lehetett volna teljes sikert aratni. Vagy miért nem folyósítja a nemes város valóban örök hálára kötelező nagy lelküséggel megszavazott 100 ezer frtnyi kegyes adományát? Mert nagy lelkű, nemes adományához bizonyos feltételeket kötött, melyek újabb tárgyalásokat, tehát időt is igényeltek.

Ha most már minden előzetes tárgyalás be lesz fejezve, ami talán nemsokára meg lesz, akkor a közreműködő tényezők teljes jóindulata és komoly szándéka mellett elmaradhat-e a várva várt siker?

Letehetném most már a tollat; de Kardos A. ur cikkének két — megvagyok győződve — teljes jóhiszeműségben írt talán nem egészen mellékes körülményre akarnék még röviden reflektálni.

Az egyik a fejlesztendő gimnázium sorsa. Kik eddig a szóban levő kérdésre befolyást gyakoroltak, soha másra nem gondoltak, minthogy a helybeli piarista gimnázium kiegészíttessék, fejlesztessék. Tehát csak piaristákra gondoltak. Piaristákra azért, mert övék a mostani algimnázium; övék a telek; övék a mult; övék tehát e jövő is. Mi ok volna őket mellőzni? Vagy ki akarja őket mellőzni? Tanári

működésök iránt mindenki méltánylással, bizalommal van. Hát miért őket mellőzni? Ugy vélem, éppen az érdemes piaristák legkevésbé sem töprenkednek azon, „vajjon nem kell-e az ő kedves otthonukat egyházmegyei papoknak, esetleg jezsuita atyáknak átadniok?”

Az egész egyházmegyei pap-ság között, a mint én tudom, képesített tanárok nincsenek, tehát honnét vennéi? Jezsuita atyákról pedig az eddigi tárgyalások folyamán szó sem volt. Ha lesz tehát főgimnázium — a mint erősen reméljük — ez a piaristák vezetése alatt lesz, a mint jelenleg az algimnázium.

A másik körülmény a Kardos A. ur szerint történt hiba, melynek következtében az egész dolgot más mederbe kell terelni. Nézetünk szerint hiba nem történt; a dolog megindult és megmaradt eddig a helyes természetes mederben. Mert miről van szó? Az algimnáziumnak fejlesztéséről, kiegészítéséről főgimnáziummá. Ez, ha általános kulturális érdek is, talán első sorban mégis csak katolikus, úgy, mert egy kath. intézetről van szó. A legtermészetesebb az lett volna, ha maga a kegyestanítórend a kor és viszonyok követelményeinek megfelelőleg kiegészíti mostani algimnáziumát. De mivel erre az érdemes kegyes tanítórend anyagi ereje — lévén ez ugyanis megterhelve, ha jól tudom 24 középiskolának fenntartásával — nem volt elegendő, erre épp oly természetesen nem vállalkozhatott. De katolikus

és általános városi kulturális ügy lévén, be kellett vonni az érdekközösségbe az illető tényezőket. Ez megtörtént. És ezen — nézetem szerint — egyedül helyes mederben megindult a dolog. Szakszó R. akkori prépost ur felajánlott a prépostság terhére 20.000 frtot. De mivel az ügy távozása előtt sikerre nem volt vihető, ajánlatát nem valósíthatta.

Az elődnek ajánlatát megújította az utód: Dr. Wolaffka Nándor, mostani prépost, ki szintén 20.000 frtot ajánlott fel e célra a prépostság terhére. De mivel ezzel főgimnáziumot felállítani nem lehet, tovább kellett indulni. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur ő emja fejedelmi bőkezűséggel felajánlott 150 ezer forintot. S mikor így az első sorban érdekelt kath. tényezők nyilatkoztak, fordulhatott a debreczeni róm. kath. egyházközségi bizottmány, mint a debreczeni róm. katolikusoknak ez idő szerinti törvényes és illetékes képviselője, a nemes városhoz 100 ezer frtnyi segílyt kérve. Mily különösen fogadhatta volna a nemes város a hozzájárulás iránti kérelmet, mielőtt még az első sorban érdekelt kath. tényezők ki nem nyilatkoztatták, hogy mit szándékoznak ők tenni. Lássuk mit fognak ők tenni ezen első sorban katolikus cél érdekében! Ezt jogosan mondhatták volna, sőt — amint értesülve vagyunk — csakugyan erősen mondogatták is. Mert ez a dolgok természetes rendre. És ezen — véleményem szerint — egyedül helyes és természetes mederben folytak eddig a tárgyalások nem az ügynek hátrányára. Mindazok, kik az ügy iránt érdeklődnek, reményvel és bizalommal tekintenek a jövőbe.

Meglesz, mire városunknak égető szüksége van; meglesz, mit oly sok szülő aggódva vár; meglesz, mit a közreműködő tényezők összhangzatos áldozatkészsége városunk, sőt hazánk kulturája érdekében megvalósítani hajlandó; meglesz — ha Isten is akarja — talán nem sokára: a piarista gimnáziumból fejlesztett, újonnan felépített piarista főgimnázium, mely úgy dr. Schlauch L. bibornok-püspök ő eminenciájának fejedelmi bőkezűségét, mint Debreczen város elfogulatlan nagylelkű áldozatkészségét örök időkre fogja hirdetni és dicsérni. Az utóbbit nem csekélyebb mérvben a kontemplált uton és módon, mintha a nemes város maga vette volna kezébe az ügyet, mit — szerény nézetem szerint — komolyan talán nem is várhat, nem is kérhet senki.

Veridicus.

kertjében láttam, alig látok valaha az életben.

Nem volt abban olyan virág, melynek botanikus nevét ne ismerte volna. Kérkedett is vele fennhangon. Egyszer azonban mégis esütörtököt mondott ker-tészeti tudománya. Belesült az eszemadta a virág ismeretbe.

Megérdemli, hogy leírjam.

Elutazása előtt Friczi megígérte hugoeskámnak, hogy küld ő neki Erfurtból olyan virágmagot, mely még minálunk Magyarországon ismeretlen. A virág kiváló tulajdonságairól lapok útján értesült, előre is kéri őt, hogy adandó utasításaira figyeljen, mert a mellett, hogy a virágmag elég drága, hozzá nagyon ritkán kapható.

Ugy történt.

Erfurtból az ígért virágmag illatos levélke kíséretében megérkezett. A levélkebe azt írta Friczi, hogy csak három szem mag jutott birtokába. A ládikó hasadékból szedegették ki a virágmag kereskedővel, a ki mesés árért sem volna képes többet előteremteni.

Az utasítás a következőleg hangzott: a virág magok se nem nagyon napos, se nem nagyon árnyékos helyre ül-

tetendők; egymástól féllábnyi távolságra, s nem kell megütődni azon, ha olyan murek féle levelzetűek lesznek a kikelendő palántok, mert hát olyan annak a virágnak a levélzete, magasba nyulik, ősz felé levelei ketté válnak s a levelek tövéből hajt ki az a szár, melyen aztán lecsüngő tarka virágai diszlenek. A virág nem áhítja a vizet, elegendő arra az égből lehulló eső, hanem azt igenis megkívánja, hogy a mint levele három vagy négy ágban felfelé tör, a gyökerek agyagos föld keverékkel azonnal elfedessenek, a föld körülötte magasra töltessek, hogy a gyökerekhez a nap melege hozzá ne férjen, mert akkor a drága virág elhervad, elvész. Magyar nevét elfeledte, pedig feljegyezte egy papir darabkára, de ez a papir darabka eltűnt a tárczájából. Botanikus neve: „Aper Agras”, Braziliából importálták Európába s egyike a legszebb ujdonságoknak.

Szó szerint be lett tartva az adott utasítás. Mikor az elvetett virágnak levele az esős és meleg tavaszi időjárás mellett meglehetősen magasba nyult, agyagos föld keverékkel földte el hugoeskám a palánt gyökereit.

(Vége köv.)

— **Külföldi hírek.** (Merénylet a csárné ellen.) Lembergben távirják, hogy a csárné ellen merényletet követtek el. — Kaukázusba utazva, az udvari vonat nyílt pályán megállott. A csavarok és szögek teljesen meg voltak lazítva, úgy, hogy ha a vonat tovább megy, föltétlenül kisklik. Nihilista merényletet gyanítanak. — (Örmény bombák.) A rendőrségnek sikerült egy új örmény bizottságot kinyomozni, melynek több, mint 800 tagja van, köztük számos külföldi, különösen sok olasz. Többeket le is tartóztatnak, az eszközölt házkutatás nagy eredményel járt. Felfedeztek egy tervet, hogy a Yildiz-palota felett és a török városnegyedben éjnek idején bombákkal megtöltött apró léggömböket bocsájtanak fel. A léggömbben levő gáz csak kis mennyiségű lett volna, hogy bizonyos magasságban a bombák leszakadjanak. E híreket a rendőrség terjeszti és így kétség fér hozzá, vajjon igazak is; de a muzulmán lakosságot e hírek a legnagyobb mértékben izgatják.

Ellenzéki logika.

Debrecen, november 10.

(F.) Az ellenzéki logikának meg van az az előnye és czélszerűsége, hogy a viszonyokhoz alkalmazkodni képes. Az állandóság és következetesség elve hiányzik az ellenzéki logikából, ellenben annál erősebb benne a ruganyosság és simulékonyság.

A választásoknak abbéli eredménye, hogy a szabadelpvűpárt igen jelentékenyen meggyarapodott az ellenzéki pártok rovására, épen nem ejtette zavarba az ellenzéki logikát, amely mindennek, tehát ennek a ténynek is megtalálta magára nézve kedvező magyarázatát.

Legklasszikusabb példája különben ennek a könnyen ficzamadó ellenzéki logikának a magáról teljesen megfélekedett és neki vadult Ugron Gábor, a ki retentő szenvedélyességű kifakadásokban hangsúlyozta azt, hogy mennyire oka van büszkének lenni saját maga és pártja bukására. Mert hát Ugron Gábor mindenre büszke lehet! Ám legyen, ha neki úgy tetszik. Mi azonban — melleleg legyen mondva — mégis azt tartjuk, hogy Ugron Gábornak több oka lett volna büszkélkedni, ha győzött volna.

Az ellenzéki pártok általában vereségüket hasonló módon indokolják és magyarázzák. Azt, hogy népszerűségüknek még meg volt csekély maradványát eljátszották, a politikai hitelnek legkisebb adagját is elvesztették, ezt a világért sem ismerik be bukásuk okául, hanem váltig azt erősítik, hogy vereségüket báró Bánffy Dezső okozta, aki hatalmi tulkapásokkal és alkotmányellenes eszközökkel az ország közvéleményét meg tudta hamisítani.

Nos, ez az okoskodás megint csak az ellenzéki logika hajlékonyságát tanúsítja, amely ha neki úgy pászol, báró Bánffy Dezsőt oly tulhatalmasnak tünteti föl, mintha a kormányelnök az egész országgal föltétlenül parancsolna és rendelkezne. Pedig azt már csak bizvást állíthatjuk, hogy Bánffy Dezső — bármily hatalmas is — még sem játszik az országgal úgy, mint a macska az egérrel. A miniszterelnök nem oly mindenható, az ország pedig nem oly nyomorult, mint az ellenzéki logika állítja.

Az ellenzéki logika különben báró Bánffy Dezsőről ugyanakkor, mikor tulságosan hatalmasnak hirdeti, az ellenkezőjét is örömmel konstatálja azt a képtelenséget állítván, hogy a miniszterelnök állását a tulságosan megnövekedett saját pártja fogja megdönteni, amelyben éppen roppant nagy számánál fogva szükségképen szakadásoknak kell beállniok.

Az ellenzéki logika tehát — amint ebből az okoskodásból lászik — annyira hajlékony, hogy a tények kifeczegetésével be sem éri, hanem még jövendőlsbe is boesátkozik.

Mi nem rontjuk az ellenzéknek ezt az örömét, mert ártalmatlannak tartjuk azt. Csak rá akartunk mutatni az ellenzéki logikának kiálló ellentétes okoskodásaira. A jövő elé azonban bizalommal és megnyugovással tekintünk, mert a szabad elvű pártban és annak vezérében, báró Bánffy Dezsőben a komoly törvényhozási munka sikereinek alap-garanciáit látjuk

Utóhangok a szoboszlói választáshoz.

H.-Szoboszló, november 10.

A „Magyarország” című politikai Ugronpárti napilap egyik legközelebbi számában a hajdu-szoboszlói választókerület református (kossuth-párti) lelkészeinek és tanítóinak ront, mint a kik szemérmetlenül korteskedtek, vesztegettek, etették, itatták a választókat a Polonyi megbuktatására. Ezt a csuf dolgot maga Polonyi írja, így tehát a t. képviselő ur a saját választóit piszkolja. Megjegyzendő hogy mi csak a Kossuth-párti papokra és tanítókra értjük a vádat, noha azt a M-g nyíltan a kerületben levő összes ref. papokra és tanítókra érte, a kik közül számos szabadelpvűpárti s még több olyan — volt, a ki a választási mozgalomtól teljesen visszahúzódott, mint pl a szováthiak, mindnyújan. Erre vonatkozólag kijelenthetjük, hogy Eötvös Károly visszalépésével — mint azt Polonyi is jól tudja — a mozgalomban részt vett intelligens elemek s így a papok és tanítók is visszahúzódtak — sajnálattal, mert még ma sem tudják lelkiismeretükkel össze egyeztetni, hogy a h.-szoboszlói tiszta magyar, református kerületnek egy folytonosan ámitó, polilikailag lejárt, tönkrement, esődbejutott és kivégzett ultramontán képviselője legyen, mint Polonyi ur. Sajnálattal léptek vissza, mert látták, hogy az értelmes elemek velök tartanak ugyan, de a Polonyi érdekében hazugságokkal, képtelenségekkel terrorizált féktelen egyének leléptek a tisztesség utjairól, a midőn meg nem engedett utakon akarták a többségben levő Kossuth-pártiakat magukhoz ragadni.

Jól tudja mindenki, hogy mily romboló hatást gyakorolt az Eötvös visszalépése Szoboszlón a választókra. Száz meg száz ember tért át Polonyi urhoz egyszerre, abból a tömegeből, a melyik csak azt várta, hogy megjött-e már az igazi jelölt? Keserűen esik tudnia azért Polonyi urnak, hogy Eötvös lejövetele egyenlő lett volna az ő biztos bukásával. Ez azonban nem korteskedés, nem etetés itatás által, hanem a nép lelkéhez értelméhez való hozzáférkezés után történt volna meg. Erre pedig azok voltak legilletékesebbek, a kik a néppel minden nap érintkeznek, mint a lelkészek és tanítók. Bizonyosan azért a 15.000 frtért dühöng Polonyi ur, amit a mandátum megnyerhetése végett ki kellett dobnia. Legyen megvigasztalva, volt egy tanító, ev. ref. tanító, aki vele volt, a ki mellette,

— ha kellett — szemérmetlenül is korteskedett, a ki két heti szünidőt hagyott hogy Polonyi urért „Nagyban és kicsinyben” dolgozhasson. — E férfiú méltó volt magához a Polonyi-párthoz, Lendvay Sándor a neve, jelenleg hivatalától fel van ugyan függesztve, első fokulag pedig állásától el is van mozdítva s rágalmazás s ilyos másféle dolgok miatt bíróilag is 14 napi fogházra van ítélve, Balmaz-Ujvárosban lakik s Polonyi urnak élő- és kebelbarátja. Mért nem dicséri őt meg Polonyi ur a M-gban s miért rágalmazza érte a többieket? Miért nem szór neki elismerést, mint Szivos Bélának, a kit igen okos embernek tart, a miért a jelöltségtől visszalépett. Azért, mert szégyenli, hogy pártjában ilyen emberek is vannak.

A P. H.-ban az van írva; hogy az Ugron Gábor és Sima Ferencz szentesi tajtékzása H.-Szoboszlón a Polonyi pártiakat is megdöbentette. De hogy döbentette! Nincs azoknak az uraknak érzékük a döbbenéshez, ha csak úgy nem nyilatkozik az meg nálunk, mint az Eötvös Károly meg nem érkezése alkalmával egyik főkortesnél láttuk. Ez az ur ugyanis örömeiben pudlin és ablakon keresztül negyedfél ölet ugrott az utcára. Ez az ugrás esett legjobban Polonyinak, mert ez már a mandátumért esett.

Irodalom — Művészet.

* **Senki fia.** Verne Gyula regénye, egyedül jogositott képes kiadás. Francziáról fordította Gaál Mózes, kiadta a Franklin Társulat az eredeti franczia kiadás képeivel. A nagy népszerű franczia író egyik legújabb regénye ez. Műveinek hatalmas eleméből az érdekesített kalandok ebben sem hiányzanak, de a regény anyaga sok tekintetben elüt Verne regényeitől. Az idegen világrészek helyett egy ismert országban szerepelteti hőseit, a szerencsétlen Irlandban, melynek elhagyatottságát, szegénységét, nyomorát meghatón festi le. Az irlandi életet visz keresztül Senki fiának változatos sorsa, egy boldogtalan kis gyermeké, kinek senkije sincs a világon, kit komédiások körmei közül szabadit ki a nép. Aztán egy gyermekmenedékhelyre kerül, a hol azonban valóságos tolvajiskolába jut. Dickens híres árvagyermekéi óta oly rokonszenvesen és szivrehatóan alig jelent még meg olvasó előtt egy gyermek élete, mint Senki fiáé, ki küzd folyton, egymást érik a csapások, nincs más barátja, csak kutyája. De becsületos marad, szivét a nyomor és szenvedés meg nem rontja, míg végre kiküzd magát s hálás jóltevője lesz azoknak, a kik valaha könyörületsek voltak iránta. A szegénység, az elhagyatottság küzdelmei körül az élet rendkívüli tarkaságát, Irland sajátosságait, érdekes alakokat talál az olvasó. Az ifjúság számára is kitűnő könyv Verne regénye, lebilincselő, ismeretbővítő és nemes irányu. A Franklin Társulat diszesen, sok illusztrációval állította ki az ajándékul is alkalmas művet, mely 468 oldalt foglal el s ára füzve 3 frt, vászonkötésben 3 frt. 60 kr.

Hajdu vármegye a mult hónapban.

— A közigazgatási bizottság üléséből. —

Hajduvármegye mult havi közigazgatási életéről a tegnapi ülés elé a szakelőadók a következőket jeientették:

Közbiztonság és állategészségügy.

A közbiztonsági viszonyok a vármegye területén Rásó Gyula kir. tanácsos alispán jelentése szerint teljesen jók voltak, a mennyiben kisebb jelentőségű

pásokat és verekedéseket leszámítva, a felemlítésre méltóan nem lett megzavarva.

A hasznos házi állatok egészségi állapota a múlt hóban sem volt jó; amég mindég, bár nem terjedőleg uralgó sertés vész s a nagyobb terjedelemben fellépett száj és körömfájás miatt

Közegészségügyek.

Dr. Losonczy Álmós vármegyei főorvos kiváló szakszerűséggel összeállított jelentése a közegészségügy állapotát a múlt hóra vonatkozólag kedvezőnek jelzi, azonban szeptember hónapoz viszonyítva rosszabb, mert a halálozások száma nagyobb s a heveny fertőzések kóresetek szaporodtak. Leggyakoribb volt az elhalálozás gyomor és bélhurutban.

A heveny fertőzések kórok közül a *roncsoló-toroklob* Nánás, Hadház, Püspök-Ladányban, Egyeken, Tetétlenen és Tégláson uralkodott; a *vörheny* Tégláson és Balmaz-Ujvárosban; a *kanyaró* Hajdudorogban és Püspök-Ladányban; a *hasi-hagymáz* Hajdu-Böszörmény és Nánáson és végül a *vérhas* Böszörmény, B.-Ujváros, Hadház és Kabán szedte áldozatait.

A népesedési statisztika 605 születési esetet tüntet fel, 32-vel több mint szeptemberben; 24 halva született. Elhalt 322 egyén, 52-vel több mint szeptemberben. A szaporulat 259, illetőleg 28-al kevesebb, mint az előző szeptember hónapban.

Tanügyek.

Az októberhavi tanügyi eredmény a népiskolák elégtelen voltának s új osztályának felállítására szükségének konstatálásából áll. *Eötvös K. Lajos* királyi tanfelügyelő ennek alapján külön indítványt terjesztett a közgazgatási bizottság elé, hogy a tanerő és tanterem hiány helyein esetlen iskolák felállítására iránt kezdeményező lépések téssezenek.

Az adófizető vármegye.

Az adóbefizetésekről *Szunyogh Sándor* kir. tanácsos, pénzügyigazgató a következőket jelentette: Egyenes adóban befizetett 87112 frt 78 kr., hadmentességi díjban 3085 frt 51 kr., bélyeg jövedékben 17166 frt 10 kr., jogilletékben 8467 frt 55 kr., díjjövedékben 109 frt 85 kr., dohányjövédékben, a város által eszközölt fogyasztást is ideértve befoly 64224 frt. 34 kr., határvám jövedékben 6354 frt 86 kr. és végül fogyasztási és italadóban, a város által eszközölt fogyasztást is beleértve befolyt 14070 frt 25¹/₂ krajczár.

S z i n h á z.

* **Müsor-változás.** Strauss nagy operettjének a „Bőregér“-nek holnapra, szerdára hirdetett előadása B. Ruzsinszky Ilonának gyöngékedése miatt elmarad. A szép zenéjű operette azonban, a primadonna egészségének helyreállításával még a közeli napokban színre kerül.

N A P I H I R E K.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A *Gönczy-egyesület* „Ötben“-a Keresk. akadémia palotájában.

A *m. kir. törvényszék*nél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A *debreczeni kir. járáshíróság* szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a fellek megjelenhetnek minden szerdán.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10-12-ig. Többi napokon d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig.

Nyitvaszerda a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

A *kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban* d. e. 8-12 és d. u. 2-5 óráig tartanak. Az írtató, kiadó-hivatal s az írtatórafeleknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Népkönyvtár azn ok-utcai leányiskolában. Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11-12 óráig.

Famunkafalás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2-4 óráig Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

— **Ülések a vármegyénél.** Hajdúvármegye állandó bíráló választmánya tegnap délután gr. *Dégenfeld József* főispán elnökelete alatt és lakásán tárgyalta a vármegyei virilisek névsora ellen beadott fellebbezéseket. — A központi választmány ma délelőtt *Rásó Gyula* királyi tanácsos alispán elnökelete alatt a vármegyeháza nagy tanácstermében ülésezett, a melyen a választások jegyzőkönyveit vizsgálták felül s a belügyminiszterhez terjesztették fel a vármegye megválasztott képviselőinek névsorát.

— **Az új postahivatal megnyitása.** Több ízben megemlékeztünk arról a mozgalomról, amelyet több debreczeni polgár indított meg, hogy a nagy-hatvan-utcai városrész különálló fiók-posta hivatalt kapjon. A nagyváradai posta- és táviradigazgatóság felterjesztésére a kereskedelemügyi miniszter e hivatal felállítását tényleg engedélyezte, azonban a megnyitást a millenniumi ünnepségekkel járt nagy elfoglaltság visszavetette. Most érkezett meg az igazgatóság útján a miniszter leírata, hogy az új postafiók-hivatal 1897. jan. elsején nyílik meg s a postamesteri teendők végzésével özv. Nagy Gábornét bizta meg.

— **A „Debreczeni Orvos-Gyógyszerészegylet“** f. 1896. év nov. hó 14 napján délután 5 órákor az egylet helyiségében rendes havi ülést tart. Tárgyak: 1. A hideg tályogok és csont tuberkulózis gyógykezelése. *Dr. Balcsányi Edétől.* 2. Beteg bemutatás *Dr. Csikos Sándortól.* Az egylet tagjait az ülésre lapunk útján is meghívja az elnökség.

— **Tömeges lezárások.** A ragadós száj és körömfájás vármegye szerzte erősen szedi áldozatait. A mai napon három helyről jött értesítés Debreczen város hatóságához, hogy a város, illetőleg község területe és határa zár alá vétetett. Karczagon, Püspök-Ladányban és Földesen lépett fel újabb a járvány.

— **Uj zsidó-hitfelekezet.** „Szaban izrael“ név alatt egy új zsidó hitfelekezet létesítése van készülöben mely szervezeti szabályzatát már be is terjesztette a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez. Ennek a felekezetnek célja a templomban magyar imákat, énekeket meghonosítani, a zsidók vallásos szokásait egyszerűsíteni, a babonás vonatkozásokat az étkezésben, az életmódban kiküszöbölni. Ezenkívül a külön zsidó házassági törvények eltörlésével, ugy a nők esaládi állását, mint a zsidók felfogását a keresztyén és zsidó vegyes házasságra vonatkozólag modernizálni. A vegyes pároknak megadja az új hitfelekezet az esketési szertartást egész ünneplýességében, mert szerinte minden állítólagos akadály a vegyes párok megeskete ellen nem egyéb, mint mese, szemfényvesztés. Az új hitfelekezet előljáráóságának irodája Budapesten, Király-utca 110. sz. alatt van.

— **Babotán Nagy József.** Hangzatos név, a melyről már sokszor megemlékeztünk. Lopás, betörés és ilyen fajta nemes dolgok füződ-

nek nagy nevéhez, a melyért már sokszor keblemetlen helyzetbe, — vagyis dutyiba jutott. Nem ezeket a régi dolgokat akarjuk most róla felemlíteni, hanem csak azt akarjuk konstatálni most, hogy e nagy nevű embertől végre mngtisztult Debreczen városa. Babotán Nagy József legutóbb egy lopás alkalmával nagyon kikapott s e miatt hosszabb ideig feküdt a közkórházban, a mig végre ma felépülve, a rendőrség által hazatolonczolták, egyben pedig erősen a lelkére kööték, hogy sziveskedjék más vidéket boldogítani becses megjelenésével.

— **Millenniumi veszteségek.** A M—g állítólag megbízható forrásból közli a következőket: A millenniumi kiállítás hibáztatott bérleti rendszere biztosította magának a kiállításnak pénzügyi egyensúlyát s az igazgatóságnál most készülö számadások alighanem fölösleggel fognak zárulni, ami kétségkívül szokatlan dolog a kiállítások történetében. De mig a kiállítás pénzügyi egyensulya ekként biztosított, addig érzékeny veszteséget szenvedtek azok, a kik a kiállítással kapcsolatos vállalatokba, avagy bérletekbe becsátkoztak. A *kiállítási osztályorszájáték* tudvalevően 1 millió forintot hozott a kiállítási alap javára, azonban az ismert Heintze Károly ídelárusító vagy 500.000 forintnyi veszteséggel vonult vissza német hazájába. — Nem sokkal jobban végződött a kiállítási *jegyvállalat bérlete.* A bérlet megkötésének alapjául minimum 4 millió látogatót számítottak átlag 35 krajczárjával s ennek a kombinációnak alapján fizettek a vállalkozók a jegybérletért 1,400 000 forintot. Minthogy azonban még csak 3 millió látogatója sem volt a kiállításnak, a bérli konzorcium 350,000 forintnyi veszteséget szenvedett. — Az „*Ös-Budavára*“ című vállalat szintén szoros viszonyban volt a kiállítással s bár ennek számadásai még nincsenek lezárva, maguk a vállalat vezetői 300.000 forintra becsülik veszteségüket. — Az a konzorcium, mely „*Millennium*“ *utazási és ellátási vállalat* címmel az egész országban oly élénke agitált a kiállítás látogatása érdekében, ugyancsak ide tartozik, mert számadásainak lezárásakor kereken 80,000 forintnyi veszteséget konstatált. — Hogy ezeken kívül mennyit vesztett a a tulságos számmal felállított *vendéglő, kávéház és árubódé* a kiállítás, az nem tartozik a nyilvánosság elé, de hogy ezeknek vesztesége is nagyon jelentékeny, az bizonyos.

— **Egy kis leány kalandja.** A Szepesség-ről, Káposzta-falváról érkezett tegnap este Debreczenbe egy kis német leány, a kit állítólag *Moór Ferenczné* rendelt ide, gyermekei mellé. A kis leányt a vasutnál senki sem várta s az élelmes igyermek egyenesen a rendőrségi központra ment, hogy keressék meg a gazdászonyát. *Moór Ferencznét* azonban senki sem ösmerte, sőt ezt a nevet a bejelentési hivatalnál sem találták s a kis leány pénz nélkül, minden ismerős nélkül állott. Végre *Margittay Sándor* rendőrkapitány fogadta magához s ha valaki a kis leányt keresné, *Margittay* rendőrkapitánynál feltalálható. Három nap mulva a felültetett gyermeket hazaküldik szüleikhez.

— **A kötelező koronaérték.** Az osztrák- és a magyar pénzügyminiszteriumokban most készitük a törvényjavaslatot, amely a koronaértékben való kötelező számításra vonatkozik. A kötelező számítás megkezdése valószínűleg 1898. január 1-én lesz, amikor is a forint-nak nevezett pénz a mult idők emlékei közé fogjuk sorozha ni.

— **Egy rituális fürdő története.** A história a képviselőválasztások mozgalmas idején veszi a kezdetét és Szabolcs megye egyik községá-

ben játszódik le. A községben, amelyről szó van, tis olyan izraelita polgártár él, a ki szavazati joggal bír s kire a jelölteknek a foga fájt. Mert hát abban a választó kerületben, a hova a község tartozik, két képviselőjelölt áll szemben egymással. Az egyik jelölt valamikor egész nyíltan antiszemitazkodott s a vérében maradt, hogy ne szeresse a zsidót. A másik jelölt nem vallott ugyan semmit e tekintetben, de a mult eseményei azt bizonyították, hogy antiszemita érzelmei vannak. — Egyszóval mind a kettő olyan volt, hogy zsidó polgártárs egyikre sem adhatta jószívvvel a szavazatát. Ily körülmények között meglehetősen természetes az, hogy az említett község tiz izraelitája nem igen tudta, hogy mit tegyen. Ha szavaz, hnytelenül cselekszik, mert olyanra szavaz, a ki neki nem jó barátja, ha pedig nem szavaz, az merő bosszuság, mert a szavazat a mai világban arra is való, hogy az ember értékesítse. Ami a jelöltek korteseit illeti, azok persze erősen kerülgették a tiz izraelitát s mindent elkövettek, hogy kapacitálják őket. A ház ez idején a tizek legöregebbje és legokosabbja tanácskozássra hívta össze a többi kilenczet s azt az indítványt terjesztette elő, hogy a nemzeti párti és antiszemitaizü jelöltekre adják a szavazataikat, de csak az esetben, ha megígéri, hogy a községben rituális fürdőt épít. A tizek az indítványt egyhangúlag elfogadták s két tagu küldöttséget me neveztek a jelölthöz. Hogy mi történt és mi nem történt köztük, azt persze nem tudjuk, de két dolog bizonyos. Az egyik az, hogy az emlegetett község tiz szavazó izraelitája a nemzeti párti és antiszemitaizü jelöltekre egy szálíg leszavazott, aki meg is nyerte a mandátumért. A másik pedig az, hogy a községben már javában építik a rituális fürdőt, öröme az izr. hitközség férfitainak, de főképp asszonyainak, akik igen boldogok, hogy egy igazi valóságos antisemita ur csináltatja nekik a — mikvéh-t. Hja, mi mindent nem csinál a magyar ember a mandátumért.

— **Politikai afférek.** Az Ugron, Kossuth-ügynek karddal történt elintézése által a szentesi mandátumból kifolyólag még öt elintézetlen afféren tárgyalnak. Ezek közül négy Sima Ferenczé, a szentesi mandátum képviselőjéé. Simának Olay Lajos elleni ügyében eddig csak annyi történt, hogy Sima Ferencz szekundásai Bartók Lajos és Asbóth Jenő visszaléptek, helyettük Várady Károly és Falussy Árpád drt nevezte meg segédjeül Sima. Ez a két legutóbbi segéd lesz hivatva az afférek elintézésére, melyek a következők:

Sima Ferencz kontra Olay Lajos;
Sima Ferencz — Hentaller Lajos;
Sima Ferencz — Kossuth Ferencz és
Sima Ferencz — Burg Dénes ellen.

Az ötödik politikai affér az Ugron és Olay Lajos féle, a mely, miután Olay a sértő kifejezéseket visszavonta, már formális elintézetést is nyert. A Sima-féle afférek elintézése végett becsületbíróság fog összeülni. A tárgyalásokat az késlelteti, hogy az egyes afférok komplikálódtak úgy, hogy a végleges elintézetés előre láthatólag csak napok mulva fog bekövetkezni, miután a tárgyalások anyagi része még nem áll teljesen rendelkezésére.

— **Hosszúéletű emberek.** A leghosszabb ideig élő emberek állítólag a bulgárok, kik között jelenleg sem kevesebb, mint 3883 ember él, kik idősebbek 100 évesnél. A bulgárok után következnek a románok, kik közt 1094 s a szerbek, kik közt 578 száz évesnél korosabb ember él. Éppen annyi, azaz 578 Matuzsálem kora ember él Irországban, 401

Spanyolországban, 218 Franciaországban, 146 Angliában s csak 78 Németországban, hol tekintve az 50 milliónyi népességet, az arány nagyon csekély, sőt kisebb mint Skóciáé, hol 46, Norvégiáé, hol 23 s Svédorszáé, hol 10 száz évesnél idősebb ember él. Csak Belgium és Dánia állanak Németország mögött, előbbi 6, utóbbi 2 emberrel. Svájcban egyáltalán nincs korosabb ember. A legidősebb ember a földön állítólag egy buenosayresi néger, Bermo Cetrin, ki 150 éves. Utána jön egy Kusztim nevű moszkvai orosz kocsis, ki 140 éves.

— **Meglötte a saját fiát.** H.-Nánáson végzetes szerencsétlenségnek volt okozója Gaál István ottani lakosnak a fegyverforgatásban való járatlansága. Gaál Istvánnak még soha sem volt fegyver a kezében s most, mikor először akarta használni puskáját, oly szerencsétlen volt az első kísérletével, hogy bizonyára soha sem vesz többé kezébe puskát. — A szerencsétlen ember vállára vette puskáját s kiment szántóföldjére, hogy arról elriassza a ludakat, melyek csoportosan szoktak legelészni földjén. Vele volt Imre nevű fia is, ki atyját hátrahagyva, előre sietett. Mire Gaál kiért földjére, csaknem egészen besötétedett. Minthogy zajt hallott s úgy rémlett neki, mintha mozgó alakokat lána a földjén, melyeket ludaknak vélt, lekapt a válláról fegyverét s vaktában belelőtt a sötétségbe. A lövést hangos jajveszékelés követte s midőn a halálra rémült ember a sírkövezet színhelyére rohant, fiát látta a földön vérében mozdulatlanul fekvődni. A puskagolyóra volt töltve s a golyó a fia oldalába furódott. — A szerencsétlen apa segítségért kiáltott, mire a közel lakók segítettek neki a súlyosan sebesültet lakására szállítani, hol csakhamar kéznél volt az orvosi segítség is. A golyó a jobb máj alatt furódott a lágy részekbe s mindeddig nem volt feltalálható. A hatóság vizsgálatot indított az ügy felderítésére tárgyában, a jelölthetetlen apa pedig személyesen jelentkezett a járásbírósnál. Gaál Imre állapota súlyos, de ha a golyót sikerül kivenni sebéből, akkor élete megmenthető.

— **A világ legmagasabb háza.** Eddig elé a világ legmagasabb épülete a csikagói szabadkőművesek épülete volt, a mely 23 emeletes. Most azonbanban New-Yorkban egy 28 emeletes házat építettek. Ennek magassága a kövezettől számítva 437 láb. A mellette levő szent Pál templom valósággal elenyészik. E mennyei ház lakásaiba ugynevezett utazó székek vezetnek fel.

— **Felhívás hivatalokhoz, egyesületekhez és társulatokhoz.** A Csokonai nyomda és kiadó r. társaság ügyvezetősége felkéri a városunkban lévő összes városi, vármegyei, állami hivatalokat, egyesületeket, társulatokat, köröket köz, és magán intézeteket, hogy tisztviselőik, előjáróságai, választmányai, vezetőségeik névsorát hozzá minél előbb beküldeni sziveskedjenek egy közelebb kiadandó helyi kalauzban való közlés végett.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr sajtótudósítójától. —

Dóczy Imre kitüntetése.

Budapest, november 10. A közoktatásiügyi miniszter. Dóczy Imrét, a debreczeni főiskola egyik legképzettebb tanárát, a főgymnasium igazgatóját, az országos közoktatásiügyi tanács tagjává nevezte ki.

A Velkovics-féle gyilkosság végtárgyalása.

Budapest, november 10. Országszerte nagy szenzátiót keltett a tavasszal Vel-

kovics szerb sertés-kereskedő esete, kit a budapesti vásárról hazatérése közben, két volt börtönőr és két napszámos meggyilkoltak. Velkovics megölésével Kovács koresmáros is vádolva van. Ma kezdődött a végtárgyalás ez ügyben. Kovács a gyilkosságban való részvételét tagadja, csak azt ismeri be, hogy örködött.

Anglia a hármasszövetségben.

Budapest, november 10. Londonból távirják: Salisbury kinyilatkozta, hogy Anglia teljes egyetértésben van a hármasszövetséggel.

A halottégetésről.

— (Folytatás.) —

Irta: Drumár.

Az elmúlt ezredek népei nem elégedtek meg ily primitív sepulkrációval. Ők a hullákat kivétel nélkül (bizonyos helyeken a macskákat, a phönixmadarat, amely madár benu név alatt ismeretes, a bikákat is) bebalzsamozták és pedig oly tökéletesen, hogy egy-egy mumia ma, 5000 év mulva tiszta arcvonásokkal tekint szemünk közé.

A halottas házban nem marad senki, mert a gyászoló család az utcán jajgat, nők és férfiak megövezik magukat, a nők arcukat sárral kenik be, így járják be a várost. Visszatérvén, a hullát bebalzsamozásra viszik. A bebalzsamozásnak költsége tekintetéből három módja volt. Fejedelmek és vezérek a leggondosabb elbánásban részesültek. Az agyvelő görbevas segítségével az orrlyukon keresztül kihuzatik, a maradék pedig olajjal mosatik ki. A has éles kővel felmetszetvén, a belek kiszedtetnek, a hasüreg pálmaborral kimosatik, mirhával, fahéjjal és más illatszerekkel (kivéve a kizárólag templomi czélokra szánt tömjént) megtöltetvén, összevarratik. A test most szagos olajjal kenetik be és 70 napig sűrű szóda oldatban fekszik. Ezután megmossák a hullát, vékonyra szövétt finom vászonszallaggal polyázzák be és mézgával vonják be.

Igy kapja vissza a család a hullát; ezután a hulla egy faszoborba elhelyezve a sirkamrában egyenes állásban a falhoz támasztatik.

Kevésbé költségesebb a második mód, melyet a polgárság használt. Ez esetben a test nem boncoltatik fel, csak czedrusolaj hajtatik belé, úgy hogy annak visszafolyása meg legyen akadályozva. A szóda közt szintén 70 napig fekszik. A czedrusolajnak oly oldó ereje van, hogy a beleket feloldja s midőn 70 nap mulva kibocsájtatik, a beleket is magával hozza. A husrészeket a szóda pusztítja el.

A legszegényebb egyptomi csak hajtó olajat lövell a hullába s miután 70 napig sziksóval volt betakarva, az eljárás befejeztetett.

Ily gondos elbánás mellett érthető, hogy az Egiptom földjén talált mumiák oly csodálatos épségben kerültek hozzánk. A legkitünőbb király mumiák birtokába szerencsés véletlen folytán jutottunk.

A fáraó földet látogató idegeneknek a 60-as években oly műemlékek kínálhattak egy vadász által megvételekre, melyek esakis ismeretlen, fel nem fedezett sírok-ból származhattak. A kormány figyelmessé lett ezen körülményre s a vadászt el is fogadta, de az nem vallott. Nehány hó mulva azonban maga a vadász jelentkezett és elmondta, hogy fivérével a királyok sírjait megtalálták s minthogy az osztakozás felett öcsésével összeveszett, feljeleníti a dolgot. Képzeltető mily mohó örömmel sietett Brugseh pascha, a híres kutató a színhelyre.

(Folyt. köv.)

Téli menetrend

a magyar kir. államvasutak vonalain.

A magyar kir. államvasutak vonalain ez évi október 1-én a téli menetrend lépett életbe, mely a jelenlegitől a következő lényegesebb eltéréseket és változásokat tartalmazza:

A budapest-brucki vonalon Budapest k. p. udv. és Bicske között egygyorstehervonat rendeztetik be személyszállításra, mely Budapest k. p. udvarról éjjel 9 óra 10 perczkor indul és Bicskére éjjel 10 óra 54 perczkor érkezik. E vonatnak forgalomba helyezése folytán Budapest k. p. udvarról este 9 óra 30 perczkor Győr-Fehringre induló éjjeli személyvonatnál Budapest és Bicske között a szomszédos forgalmu menetjegyek használata kizáratik.

Megszüntették Budapest k. p. u. és Bicske között a Budapestről éjjel 12 óra 30 percz és d. u. 12 óra 15 perczkor, valamint az ünnep- és vásárnapokon reggel 7 órakor induló helyi vonat, továbbá a Bicskéről d. u. 3 óra 4 perczkor és este 9 óra 43 perczkor induló helyi vonat, Budapest-Kelenföld és Bicske között a Budapest-Kelenföldről este 6 óra 55 perczkor, valamint az ünnep- és vásárnapokon este 8 óra 19 perczkor induló helyi személyvonat.

A budapest k. p. udvarról reggel 6 óra 35 perczkor induló, valamint a Budapestre este 9 óra 25 perczkor érkező személyvonatnál Budapest k. p. u. és Bicske között a szomszédos forgalmu menetjegyek ünnep- és vásárnapokon is érvényesek.

Végre Budaörs megállóhelyen az összes vonatok megállása megszüntették.

A tokod-annavölgy-sárisápi vonalon e jelenleg Tokodról reggel 5 órakor Anna-völgy-Sárisápra induló és onnan Tokodra d. u. 3 óra 18 perczkor érkező vegyesvonatok nem fognak közlekedni.

A székesfehérvár-kis-czelli vonalon a Veszprémből jelenleg ünnep és vásárnap, valamint esütörtökön este 7 óra 19 perczkor Székesfehérvárra induló tehervonatnál a személyszállítás megszűnik.

A kis-czell-boba-esáktornyai vonalon megszüntették Kis-Czell és Zala-Egerszeg között a Zala-Egerszegről reggel 6 óra 30 perczkor Kis-Czelle és onnan este 6 óra 10 perczkor Zala-Egerszegre induló személyvonat.

A budapest-marcheggi vonalon a Budapest ny. p. udvarról jelenleg este 9 óra 5 perczkor Érsekújvárra induló és innét reggel 7 óra 5 perczkor Budapestre érkező személyszállító gyorsstehervonat forgalma az érsekújvár-pozsonyi vonalrészre is kiterjesztetik. E vonat Érsekújvárról éjjel 12 óra 58 perczkor indul és Pozsonyba éjjel 3 óra 37 perczkor érkezik, az ellenkező irányban pedig Pozsonyból éjjel 1 óra 7 perczkor indul és Érsekújvárra éjjel 3 óra 32 perczkor érkezik.

A Budapestről Pozsony felé közlekedő gyorsstehervonatnál Palota-Ujpest állomáson a leszállás engedélyeztetik.

Ezen vonatoknak bevezetése folytán, a Budapest és Bécs között mindkét irányban közlekedő s éjjeli személyvonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata Budapest ny. p. u. és Pozsony közötti vonalrészén megengedve nincsen, ugyanezen vonatoknál a Budapest és Nagy-Maros közötti vonalrészén a fel-, illetve a leszállás korlátozva nem lesz.

A jelenleg Budapestről d. u. 4 óra 25 perczkor Nagy-Marosra induló személyvonat

folytatólag Párkány-Nánaig fog közlekedni, a hova este 6 óra 51 perczkor fog érkezni.

Megszüntették Budapest-Marchegg, illetve Bécs között a Budapest ny. p. udvarból d. u. 5 óra 50 perczkor induló és Bécsbe éjjel 9 óra 45 perczkor érkező, valamint a Bécsből este 6 óra 45 perczkor induló és Budapest ny. p. udvarba éjjel 10 óra 50 perczkor érkező luxus-vonat.

Pozsony és Marchegg között a Pozsonyból ünnep- és vásárnapokon este 7 óra 55 perczkor induló és az ide Marcheggől reggel 8 óra 17 perczkor érkező személyvonat.

Budapest és Galántha között a Budapest ny. p. udvarról éjjel 11 órakor induló és ide reggel 6 óra 20 perczkor Galántháról érkező személyvonat.

Budapest és Érsekújvár között a Budapest ny. p. udvarból reggel 5 óra 40 perczkor induló és ide éjjel 11 óra 20 perczkor Érsekújvárról érkező helyi személyvonat.

Budapest és Párkány-Nána között a Budapest ny. p. udvarról d. u. 2 óra 20 perczkor induló helyi gyorsvonat és az esti 7 óra 45 perczkor induló személyvonat.

Budapest és Nagy-Maros között a Budapest ny. p. udvarról ünnep- és vásárnapokon d. e. 8 óra 40 percz, d. u. 12 óra 55 perczkor és este 6 órakor induló, továbbá a Budapest ny. p. udvarba reggel 8 óra 10 perczkor és este 8 óra 5 perczkor, valamint ünnep- és vásárnapokon d. u. 12 óra 50 percz, d. u. 5 óra 30 percz és éjjel 11 óra 30 perczkor érkező helyi személyvonatok.

Budapest és Vác között a Budapestről éjjel 11 óra 20 perczkor, valamint ünnep- és vásárnapokon este 8 óra 5 perczkor induló és a Budapestre reggel 6 óra 5 perczkor, valamint ünnep- és vásárnapokon éjjel 10 óra 25 perczkor érkező helyi személyvonatok.

Budapest és Palota-Ujpest között a Budapest ny. pályaudvarból este 9 óra 25 perczkor, valamint ünnep- és vásárnapokon d. u. 5 órakor és este 7 óra 10 perczkor, továbbá a Palota-Ujpestről reggel 4 óra 25 perczkor és éjjel 10 órakor, valamint ünnep- és vásárnapokon d. u. 4 óra 30 percz és este 7 óra 35 perczkor induló helyi személyvonatok.

A budapest ny. p. udvarról jelenleg d. u. 2 óra 20 perczkor induló helyi gyorsvonat megszüntetése folytán a Budapestről d. u. 2 órakor induló gyorsvonat, Vácson, Párkány-Nána rendszeren, Nagy-Maroson pedig feltételesen való megállás mellett a leszálló utasok által is használható.

Végül a Budapest ny. p. udvarból d. e. 9 óra 15 perczkor Bécsbe induló személyvonatnál Palto-Ujpesten csak a felszállás engedtetik meg.

A galántha-zsolnai-pozsony-galgóczy-lipótvári és szered-nagy-szombati vonalokon megszüntették Galántha és Zsolna között a Galántháról reggel 4 óra 7 perczkor induló és ide éjjel 1 óra 13 perczkor Zsolnáról érkező személyvonat.

Pozsony-Galgóczy-Lipótvár között a Pozsonyból éjjel 1 óra 50 perczkor Galgóczy-Lipótvárra induló és innét éjjel 3 óra 20 perczkor Pozsonyba érkező vegyesvonat; ellenben Galántha és Szered között mindkét irányban egy-egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba.

E vonat Szeredről éjjel 10 óra 47 perczkor indul és Galánthára éjjel 11 óra 50 perczkor érkezik; Galántháról pedig éjjel 3 óra 15 perczkor indul és Szeredre éjjel 3 óra 45 perczkor érkezik.

Végül a jelenleg Nagy-Szombatból éj-

jel 12 órakor Szeredre közlekedő vonatnak egyidejű megszüntetése mellett egy új vegyes vonat helyeztetik forgalomba, mely Nagy-Szombatból éjjel 10 órakor indul és Szeredre éjjel 10 óra 32 perczkor érkezik s ott közvetlenül csatlakozik Galántha-felé.

A budapest-hatvan-rutkai vonalom a Hatvanból reggel 6 óra 47 perczkor Budapestre induló helyi személyvonat megszüntették.

A zólyom-zólyom-breznói vonalon az ünnep és vásárnapokon Zólyom-Breznóról este 9 óra 1 perczkor Besztercebányára induló vonatnál a személyszállítás megszüntették.

A miskolcz-bánréve-dobsinai vonalon a Miskolczról jelenleg éjjel 3 óra 30 perczkor induló és Dobsinára d. e. 9 óra 13 perczkor érkező, valamint a Dobsináról este 8 óra 30 perczkor induló és Miskolczra 1 óra 41 perczkor érkező közvetlen személyvonat forgalmon kívül helyeztetik.

(Vége köv.)

CSARNOK.

Hinkó és Maritta.

(Elbeszélés.)

Irta: Palotás Fausztin.

(Folytatás és vége.)

A kocsí a főuteza legnagyobb háza előtt állt meg. Régi, ódon épület, de a gazdag utibiztos a fia esküvője előtt százakat költött rá, hogy a fiatal pár benne édes otthon, kényelmes fészket találjon.

Elvira nem várta be az utitárs előzenységét, segítség nélkül fűgön ugrott le a kocsiról. A kapu nyitva volt s elszántan lépett az udvarba.

Ervint a tornácson, poharazó vig társaságban találta. Emelt fővel, büszkén, alakjának nemes tartásával közeledett feléje. Aztán megállt, gyönyörködni látszott a meglepetésben mit megjelenésével okozott.

— Nővérem férjét keresem, — mondta élesen hangsúlyozva a szavakat. — No, lám, itt van, sőt üdvözlő is. Akkor hát a társaság szives beleegyezésével — fölkérem: szenteljen pár perczet sógornőjének, ki valóban messze földről jött, hogy őt láthassa.

Aztán megfordult és lesietett a tornác lépcsőin. A társaság szemei előtt elfödvé, a kapuhoz közel várt Ervinre, ki végtelen zavarral s a meglepetés szülte elfogultsággal rohant utána. De mint a bűnös állt meg előtte, lehajtott fővel mondott néhány üdvözlő szót s kezét sem merte Elvira felé nyújtani.

— Te válni akarsz? — kezdte Elvira hevesen. — A megszólás sarát dobtad jóhírnökre, nevünkre. Mi készlet rá: kicsinyes ok, szeszély, rég meggyökeresedett könnyelműséged, nem kutatom. De én nem engedhetem meg, hogy e két tisztos családot ilyen szégyen érje. Megakadályozom életem árán is: arra esküszöm.

Ervid védekezni akart, de a leány szóhoz jutni nem hagyta.

— A másik komoly dolog, mely ide, e nagyon vig, zajos tanyára hozott, engem érdekel. Te vérig sértettél. Azt támadtad meg durván, kiméletlenül a nőben, mely érzékenyebb a virág himporánál, tisztább a bérc havánál. Megszégyenítetted, meggyaláztad, a tűrő lemondó szerelmet.

Elragadta a hév: kitérta a lelkét. Ugy sem lesz reá többé alkalom ebben az életben.

— Te jól tudod, mennyire szerettelek. Istenem voltál! De el tudtam némitani szívem őrzöngő hangját, midőn tőlem elfordultál s Margittal frigyre léptél. Megbocsátottam, meg-

sirattalak, de nem feledtelek. Emlékedet a szívembe temeltem: édes halottam volt, éjjelnappal vele foglalkoztam, reméltem: síromba viszem e titkomat. Te azonban merész kézzel, durván megbolygattad, s hogy férfi varázsod jobban tündököljön, átadtad gyermek-leveleimet nővéremnek, az irántam táplált vonzalmadról sok szépet regéltél neki. Ellenséggemmé vált, gyűlöl, megvet, mert felköltötted székeny lelkében a féltés ördögét. És ezzel két életet rontottál meg: az övét, melyet még kibéküléstek meggyógyíthat; az enyémet: mely a boldogság számára örökre elveszett.

— Beismerem, — szólt Báthi megilletődve, — nagyot vétettem ellened. Az ilyen ember megvetést érdemel . . .

— De bocsánatot is. Békülj meg Margittal . . . Tedd jóvá hibádat, előzd meg szomorú következményeit.

— És te miben nyersz elégtételt? Elvira a nyitot kapun át sugárzó arccal a kocsin üldögélő Tarpatakira mutatott.

— Látod azt a halvány fiatalembert? Színész volt, de elhagyva pályáját, hantázai irnokká lett, hogy közelembre maradhasson. Ő szeret engem, de nem úgy, mint ti: az érdek, szenvedély rabjai! Szeret, és minden üdvét, boldogságát ebben keresi, találja.

Szöttárt karokkal futott ki a kocsihoz s legédesebb hangján hévvel fölkiáltott:

— Jer Hinkóm, édesem! Én a Maritádd leszek . . .

Közgazdaság.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése. 1896. nov. hó 10-én.

Allamadésság :			
Magyar aranyjárdék 4%.	—	121.50	122.—
„ vasuti beruházásiköt. 4%.	—	122.—	123.—
„ koronajárdék 4%.	—	99.10	99.60
„ regále vált. köt. 4%.	—	100.—	101.—
Osztrák aranyjárdék 4%.	—	122.25	122.75
Egységes államkötvény 4%.	—	101.—	101.50
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	—	137.—	138.—

Részvények :			
Magyar hitelbank részvény	—	402.—	402.50
Osztrák hitelbank részvény	—	366.20	366.40
Magyaripar-és keresk. bank. r.	—	103.—	104.—

Sorsjegyek :			
Magyarjelzálogbank 4%-os sorsj.	—	122.—	123.—
„ 3-os	—	103.50	104.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	—	116.—	117.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	10.—	10.50
Osztrák	—	17.60	18.—
Olasz	—	11.30	11.80
Bazilika sorsjegy	—	7.80	7.10
Jó-sziv	—	3.40	3.70

Pénznekemek :			
Cs. és kir. arany	—	5.66	5.72
20 markás arany	—	11.75	11.79
20 frankos arany	—	9.52	9.55
1 Sovereigns	—	11.98	12.01

Sertés piac z.

Budapest, november 9.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli sulyban) — krtól — krig. Öreg közép (páronkint 300—400 klgon sulyban) — krtól — krig. Fialtal nehéz (páronkint 320 klgon felüli sulyban) 54 krtól 56 krig. Fialtal közép (páronkint 251—320 klgon sulyban) 54 krtól 55 krig. Fialtal könnyű (páronkint 250 klgon terjedő sulyban) 54 krtól 56 krig. **II. Magyar szedett:** Nehéz (páronkint 280 klgon felüli sulyban) 52 krtól 53 krig. Közép (páronkint 220—280 klgon sulyban) 44 krtól 45 krig. Könnyű (páronkint 220 klgon terjedő sulyban) 43 krtól 44 krig. Sertéslétszám 1896. évi nov. hó 6-ik napján volt készletben 6011 darab. 1896. évi november hó 7-ik nap-

ján felhajtott 801 darab, 1896. nov. hó 6-ik napján elszállított 901 db. 1896. nov. hó 9-ik napjára maradt készletben 5912 db. — A hizott sortés üzletirányzata változatlan.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 47. Bérlet 34. sz.

Kedden, 1896. november 10-én :

Fedora.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Victorien Sardou, francziából fordította: Paulay Ede.

Holnap szerdán, november 11-én,

A királyné dragonyosa.

Operette 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felölős szerkesztő: Konez Ákos.

3304. sz.

1896.

Árverési hirdetmény.

Alólírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszék 17656/95. v. számú végzése által Vadon Sándor ügyvéd által képviselt Fráter Gyula végrehajtató javára, P. Papp János és neje ugy Fűrő Sándor ellen, 300 frt tőke, ennek 1895. évi október hó 6. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 56 frt 35 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1173 frtra becsült lovak, ökrök, szekerek, gabonaneműek, sertések stb.-ből áló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 3304. P. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis B.-Ábrány és Sz.-Gy.-Ábrányban alperesnek lakásán leendő eszközésére 1896. évi november hó 16-ik napjának délelőtt 9 óraja határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladotni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Kállón, 1896. évi november hó 1. napján.

Horváth István

kir. bírósági írnök.

Étadó gőzmalom

B.-Ujvároson.

1650 négyszögöl területen, jó karban levő szilárdan épített épületekkel. 40 lóerejű fekvő gőzgép sűrítővel és Cornwall gőzkazánnal, 4 pár 42” átméretű kőjarrattal, egy 21-es Ganz-hengerrel, 3 lisztosztályozó hengerrel és felvonókkal, egy kásajarrattal és egy teljes olajgyári berendezéssel.

Venni szándékozók kéretnek e lap kiadóhivatalához fordulni.

1013-10-1

Szőnyegek,

csipke- és szövet-
függönyök,
ágy- és asztalterítők,
butorszövetek, viaszos vásznak

nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos fiai

cégnél, Debreczen, Rózsator.

972-0-78

• Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytisztító

SÓSBORSZESZ,

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerármban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertára
DEBRECZENBEN (Tisza-palota).

973-52-43

Félszázad óta

kitűnőnek elismert

Arany érem Dr. Sichulsky-féle Erdem érem
Pécs 1888. Temesvár 1880.

Arczenőcs és mosdóvíz.

Ezen készítmények ajánló levelét szoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírűk és bűnölös határuk képezik. Megbizható sikerrel használhatók szepi és máj-follók, a forróság vagy fagy által okozott pirosság s a bőr minden tisztáltsága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr, egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mosdóvíz 1 frt, egy kis üveg 60 kr. Hozzávaló Mandola-korpa-szappan 25 kr.

JOLIESSANTE-CRÉME

bőrfinomító és szépítő szer.

Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kintések elűzésére. Egy üveg ára 1 frt 55 kr.

JOLIESSANTE-PUDER

fehér, róza és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arcra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 80 kr, egy kis doboz 50 kr.

JOLIESSANTE-FOGPOR

legelőszélesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzösük elűzésére s megővésére, mely által egy-uttal a foghuera is a legjókonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 50 kr.

JOLIESSANTE-SZAPPAN

már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb toillatés-zappan. A bőrt finomá és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, tiszta kinézetét. Kivántra mintadarabok ingyen adotnak. Egy darab ára 40 kr.

Haj-Restorer

biztos szer a megőszült haj eredeti természetese színének visszaállítására. Egy üveg ára 1 frt.

Valódi minőségben kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. — Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerármban (Tisza-palota).

983-20-11

Ne vegyen senki naptárt

ig a

DEBRECZENI

CIVIS NAPTÁR

meg nem jelenik.

Ez a kalendárium december elsőjére 5000 példányban jelenik meg és rendkívül érdekes tartalommal, számos szép képpel bír.

Tartalmából kiemeljük a következőket:

Teljes naptári rész jegyzéknappal.
A civis verses beköszöntője (képpel).
Boldog újévet.
Üdvözet.

Elfojtott szerelem. Elbeszélés Somos Árpádtól. (Három képpel)

Vers Juliustól.

Ujév a kórházban. Elbeszélés Szüts Jenőtől.

Vers Zempléni Árpádtól.

A debreczeni civis-bandérium (Képpel).

Mária Dorothea és Orleansi Fülöp (Képpel).

A tiszántuli egyházkerület főgondnoki méltósága. (Két képpel.)

Vers Kovácsi Kálmántól.

Pál története Vig elbeszélés Than Gyulától.

A debreczeni dalárda diadalutja. (Egy csoportképpel.)

Debreczen a kiállításon.

Debreczeni specialitások. (Képpel)

Mulattató apróságok. Különbféle nyelvek (Legyező, napernyő, zsebkendő, bélyeg, drágakő-nyelv, ujjak nyelve) **Egy csomó társasjáték** Leányok „Mi atyánk“-ja. Asszonyok és férjek tizparancsolata. Házassági tizparancs.

SZÁZ ADOMA.

Helyi kalauz. A debreczeni tisztviselők névsora. Közhasznú rész. Vadász naptár. Cselédbér-kiszámítás. Vásár jegyzék. Hirdetések.

A DEBRECZENI

CIVIS NAPTÁR

e mellett

RENDKIVÜL OLCSÓ.

December elsőjétől a Csokonai-nyomda és kiadó-részvénytársaságnál, minden könyvkereskedésben és tőzsdében példányonként

36 krajczárért kapható.

Rendkívül érdekes, tartalmas és bámulatos olcsó debreczeni naptár.